

tintorerías venecianes o d'estanyapaelles emilians etc. En fi també hi ha una forma escurçada, *sessà*, però molt més rara, que solament pot assenyalar a Ferrara, i en una població dels Abruzzos i una del Vènet; i si bé Prati n'aporta una cita de 1597, el mateix Schuchardt troba *sasse* a la Suïssa alemanya amb data de 1410 (més dades d'allà en nota, però no su -fr.)

Amb aquesta informació Schuchardt proposa partir de *sessus* 'sediment', en forma feminitzada, admetent que l'atuell prengué nom de l'aigua de la sentina del vaixell que estava destinat a esgotar (un suport que cregué aportar-hi Spitzer en una noteta de 1926 no es basava, com indica Wagner, més que en un malentès d'una paraula dialectal portuguesa). Combinació molt forçada ja des del punt de vista semàntic: ja s'hi va declarar escèptic M-Lubke (REW^{1,3}, 7881).

Per adobassar-ho va postular un ll vg **sessula*, diminutiu d'allò, evidentment adonant-se que les formes sense -ULA, essent ja a Itàlia tan minoritàries, havien de ser extretes de les altres regressivament; de fet cap suport no els aportava la llengua d'oc, on certament hi ha *sasso* i *sanso*, sense -la, però el mateix Schuchardt els treia importància, fent notar que no n'hi havia més dades que les del *TdF*, 1, amb la il·lusió que així rebaxava el testimoni contrari a la E de *sessus*, suggeria que podien ser manlevades d'Itàlia, amb alteració a causa de *essagà* EXAQUARE (pel contacte amb aquest s'hi ha creat una variant *essàs*, que és la que el *TdF* reconeix d'aplicació nàutica) No hi ha dubte que allà *sa(n)so* és reducció merament fonètica de l'esdrúixol *sàssola*, com sol fer-se modernament en llengua d'oc per la desaparició dels proparoxítons, reduint, p. ex., *nèspola* 'nespla' a *nespo*, *píbola* a *píbo*, *gúmena* a *gumo*. Però amb el seu **sessula*, M-Lubke no arreglava res, potser encara ho empitjorava en forjar per al llatí vulgar un supòsit rebuscat pel sentit, i ara més forçat, des del punt de vista morfològic.

En tenir en compte el cat. *sàssola* que ells ignoraven, en una llengua cabdal de la terminologia marítima mediterrània, tot se n'acaba d'anar per terra, com ja ho veié MLWagner (RFE IX, 1922, 236), reconeixent alhora que a Sardenya (on hi ha campid *sàssula*, deglutinat com *àssula* en el Logudoro, «cucharón para sacar agua») el mot no deu ser autòcton, puix que els sards han depès sempre de fora en terminologia nàutica, i que era més probable que vagin ser manlevats dels catalans que no dels parlars d'Itàlia

Ell mateix ho ha reblat en el *Dizionario Etimologico Sardo* (II, 387a), i com que degué quedar-se rumiant d'on podia venir aquest mot mediterrani, enigmàtic, i d'aspecte antic, el 1940 (ARom XXIV, 11ss) li proposà una etimologia àrabica Però justament en àrab no es pot dir que el mot existeixi (res en Dozy, Belot, RMa ni PAlc), si no és, justament, com a manlleu del català *Jal* (s. v. *écope*) hi troba un magr. *sakoli*. Però els sons ens aparten aquí tan decididament del nostre mot, que hem de reconèixer-hi un manlleu del cat. *sacolí* 'saquet' (que el DAg troba en un doc de c. 1400), si bé potser confós per ells semànticament amb *sàssola*; i verament hi ha *sas[ul]i* «écope pour

vider l'eau d'une embarcation» a Mostagànem (cita de Brunot, *Vocab Mar à Rabat-Salé*), on s'acaba de veure la confusió que han fet els moros entre els dos mots catalans.

Realment sembla que no és solament en el Magreb on hi hagi hagut contaminació o combinació amb la família de *saccus*, car hi ha altres formes intermèdies entre aquesta i la de *sàssola* a Còrsega i Sardenya: «*Sàtsula, àtts*, logud. sett. 'ceneracciolo [il panno che tien la cenere sopra la conca del bucato]', gallur. *sàč-čiuula*, corso merid *sàččiuula*, corso *insacciulà* 'gualcire [macerare]': non è inverosimile che sia *sacco* × *bisaccia* (Salvioni), tanto meno quanto in corso si dice anche *sakku* per 'ceneracciolo', Wagner, DESdo II, 338. però menys rebuscat que l'encreuament amb *bisaccia* és que s'encreués amb el tipus *sàssola*, amb el qual hi ha molta més coincidència fonètica, i de sentit no n'hi ha pas menys.

Si els moros han après el mot (i segurament l'eina) de nosaltres, aquest mateix fet ja predisposa contra una etimologia àrabica de *sàssola* Wagner voldria partir de l'etimològic àrab del nostre *SETRA/SETRILL*, o sigui *sail*, que ha designat en àrab diversos atuells, de vegades gerres i cassons, i que prové del ll *SĪTŪLA* 'gerra, SELLO'; àdhuc l'aplaudí Rohlfs (*ASNSL* CLXXVIII, 160), però potser fou l'únic, car per moltes bandes s'han seguit proposant noves idees sense acceptar la seva o rebutjant-la expressament; ell mateix, en el *Diz Et Sd*, hi insisteix però modestament només com a més digna de tenir-se present que no els disbarats que han seguit rajant. El seu defecte no està tant en la manca per part de l'àrab de coincidència semàntica i de tota aplicació nàutica, com en la impossibilitat fonètica: mai una *t* no ha donat una sibilant

Els Kahane (*RomPhiCal* v, 178-80): del persa *čamča* 'cullera' [que és mot real, derivat segurament de *čem* 'menjar', *čemiden* 'beure', scr. *čamanti* 'xarrupar', cf. Horn, *Grundr. neupers. Et*, § 444], que hauria passat a través del turc. Un mot turc ja documentat a Suïssa el 1410, a Cat. el 1465, a Venècia el 1300! Hauria passat a *sassa*, d'on s'hauria extret un diminutiu *sàssola* (dim d'un turquisme, amb un sufix de llatí vulgar!), i no es justifica *č* > *s* ni la manca quasi general de nasal; ells mateixos tàcitament recusen la idea amb llur personalitat: puix que ells saben tant de baix-grec i no al·leguen cap intermediari grec per a llur salt mortal des de l'Àsia fins a Venècia. No els ha fet cas més que JHubschmid (*ZRPh* LXXVII, 239) a fi de contradir la proposta de Wagner.

En grec modern el mot existeix en una forma inconciliable, que ja va documentar Schuchardt, *σαψάκι* «votazza», «votazzola». La forma bàsica hagué de ser *sapsa* o *sàpsola*, car -*άκι(ον)* és el més trivial dels sufixos diminutius del grec medieval, modern i antic, i degué ajudar-hi *χαψάκιον* que ja es troba algun cop antigament (si bé amb el sentit de 'funda') i avui grec que ha estat usat també en lloc de *σαψάκι* (és derivat de *χάψα* manllevat del ll. *capsa*). Però essencialment el que degué passar és que sentint els grecs a **sàpsola* el sufix diminutiu ll. -*ULA* el reemplaçaren per llur